

Vlačiću je bilo mnogo teže sačuvati ideju, koju je stvorila Njemačka i koju je on imao u toku cijelog života da brani od Nijemaca, od najuglednijih protestanata, od onih koji su sami ideju stvorili. U toku svojih trideset godina javnoga rada i borbe Vlačić nije ni za dlaku ustupio, nije pravio nikakav kompromis, nije nikad za volju novca, položaja, egzistencije, za volju žene, djece i obitelji, njihovog života i njihove budućnosti izdavao svoju čistu, ravnu idejnu liniju. Misao na bijedu, na bolest djece, na budućnost sinova, na njihovo školovanje, sve je to zaokupljalo i njegovu glavu. Ali ni za trenutak nije pomišljao da radi tih stvari, radi svoje i njihove udobnosti, prekine svoju načelnu borbu. Od svoga proгона iz Jene on nikad nije imao manje od sedmore djece i nikad više nije dobio neko stalno zanimanje. Sa cijelim tim čoporom, sa svojim velikim folijantskim knjigama, još uz to bolestan, slab, leden, proganjan od sviju, Vlačić se za ideju skitao petnajest godina uzduž i poprijeko cijele Njemačke, prelazio brda i rijeke, živio na Labi, Sali, Dunavu, Majni i Rajni.

Drugo veliko i značajno obilježje je njegova težnja za nezavisnošću. On tu svoju nezavisnost, svoju duhovnu slobodu brani i čuva skrupulozno. Ljudi vrlo često miješaju pojam slobode i nezavisnosti sa pojmom vlasti i misle, ako su na vlasti (političkoj) da su time uvećali svoju slobodu. Vlačić je vrlo dobro znao da biti na vlasti ili pri vlasti ne znači uvećati svoju slobodu, nego smanjiti je. U jednome momentu on je bio na vlasti: tada kad je bio generalni superintendent (kao neki nadbiskup) u Jeni. Ali se ništa Vlačić nije tu promjenio. Premda je knez bio na njegovoj strani, on je odlučno branio svoju slobodu od kneževskog presizanja i on je u Jeni pao na pitanju slobode iskazivanja svoga uvjerenja i slobode štampe.

Vlačić je pri svemu tome neobično stvaran. Pro-